

Ezek után Isten Nagyságodat boldogul sok esztendőkhig éltesse. Dat. Anno locoque ut supr. die ultima inquisitionis nostr.

Correcta per nos
Judices.

Nagyságodnak méltatlan hivei
Mátéfi István kűs solymosi
kereszturfiu széeknek egyik hűtös
assessora és

Ujfalvi Kovács Péter

Udvarhely alias Kereszturfiu széekben
az megh írt falukban lakok Nobiles*).

XXXIX.

Dávid F. levele, melylyel az erdélyi unitárius papokat az 1579. február 24-én Tordán tartandó zsinatra a Krisztus nem imádásának kérdésében határozni meghívta.

Spiritum judicii Sapientiae, et consolationis, a Deo patre Domini Jesu Christi precatur.

Vere et Sapienter dictum est a Salamone: Verba Sapientum sicut stimuli et quasi clavi, in altum defixi, quae per magistrum consilium data sunt a pastore uno; Hunc ordinem enim Deus sanxit in regenda Societate humana tum Polythica, tum Ecclesiastica, ut Sapientes exercitati et docti, qui aliis praeficiuntur, ex Thesaurō cordis sui vetera et nova depromant, scribaque doctus in regno Dei, et minister fidelis in tempore cibum administrent familiae. Cum vero ex fundamentis Scripturae Sacrae eruantur firma, instar stimuli et clavi in altum defixi, haec Doctrina enim super fundamentum Prophetarum et Apostolorum aedificata a ventis et fluctibus non deiicietur. Imo sermo Dei vivus est ignitus et quovis gladio bicipiti penetrabilior adeo, ut non quibuslibet rationibus evelli possit; firmas enim in corde humano veritas agit radices. Quomodo vero hoc summe necessarium feliciter transire posset, Salamon docet, videlicet per magistrorum consilia, quod datur a pastore uno. Oportet enim ut convenient ministri et de praecipuis capitibus doctrinae conferant. Experientia enim testatur, familiari doctrinarum collatione, et exercitiis, non tantum conservari et augeri iudicium, verum et dono dei crescere. Hanc ob causam in Ecclesiis nostris hic ordo observatus est hactenus ut Singulis annis publici conventus celebrentur, et inter ministros de doctrina et moribus consilia et deliberationes instituantur, ubi uno loquente reliqui ta-

*) Az unitárius vallásközönség levéltárából.

ceant, ut pöstea dijudicandi facultas penes reliquos sit. Quae recta et firma sunt, magis confirmantur, quae vero infirmiora et minus nota, firmentur, et apertius explicentur, ac elaborarentur, ut cum doctrina simul et mores correspondeant. Frustra enim docetur, ubi verbum Dei male audit propter improbitatem eorum, qui non ad destruendum sed ad aedificandum praepositi sunt. Debemus enim esse discipuli praeceptoris nostri Christi, et fructum adferre, quo pater coelestis glorificetur. Cum itaque de his et similibus ad institutionem nostram pertinentibus conferre debeamus, hortor vos atque moneo ea auctoritate, quae mihi ab Ecclesia demandata est, ut 24. Februarii Thördam omnes sine ulla excusatione conveniatis. Si qui vero praetextu quodam officium suum facere neglexerint, severe juxta Ecclesiae constitutiones punientur. At speramus vos edoctos ex verbo dei et testimonio bonae conscientiae admonitos, ultro facturos esse officium, ut per nos aliqua fiant Deo grata.

Deus pater gloriae illuminet oculos mentis omnibus inquiringibus voluntatem eius, ut in beneplacito eius (conquies)cere possimus. Amen.

Claudiopoli 28 J(anuarii) 1579.

Franciscus Davidis superintendens
vester in Do. *)

(Eredetije a vallasközönség levéltárában.)

A józanértelemnek, bölcseségnek és vigasztalásnak lelkét kéri Istentől az Ur Jésus Krisztusnak atyjától.

Igazán és bölcsen mondja Salamon, hogy a bölcsenek szavai hasonlatosak az indító eszközökhöz és a melyen ható Szegekhez, melyek az egyedüli pásztortól tanításul adattak. Azt a rendet állította meg ugyanis az Isten az emberi társaságnak, mind a polgárinak, mind az egyházinak, az igazgatásában, hogy azok a bölcs, tapasztalt és tudós emberek, kik másoknak vezetőivé tétetnek, sziveiknek kincses tárházából régi és új dolgokat hozzanak elé s a tudós író az Isten országában s a hűséges egyházi szolga a maga idejében eledelt szolgáltatassanak a közönségnek. Midőn pedig azok a Szentírásnak fundamentumából fejtetnek ki, erősek és hasonlatosak az indító eszközökhöz és mélyen ható szegekhez; mert a profeták és apostolok fundamentumára épített tudomány a szelek és hullámok által le nem döntetik, sőt Istennek élő beszéde tüzes és

*) Hogy Dávid F-nek e nagy történeti fontossággal bíró zsinati meghívója a t. olvasó közönségnek annál hozzáférhetőbb legyen magyar fordításban is közöljük. — Szerk.

bármimű két élő fegyvernél hathatósabb, anynyira, hogy semmi módon sem lehet kiirtani, mert az igazság erős gyökereket hajt az emberi szivben. Hogy pedig ezen szerfelett hasznos dolgot mi módon lehessen másokra kiterjeszteni, arra megtanit Salamon, tudniillik a lelki tanítók jó tanácsa által, a mely az egyedüli pásztortól adatik. Szükséges azért, hogy az egyházi szolgák öszszegyüljenek és a tudománynak főbb czikkelyeiről tanácskozzanak. A tapasztalat ugyanis azt tanusítja, hogy a tudománynak bizodalmas közlése és gyakorlása által a józan értelem nem csak megtartatik és gyarapítatik, hanem Istennek ajándékából még növekszik is. Ezen az okon a mi ekklézsiánkban eddig elé az a rend tartatott meg, hogy mindenik esztendőben közös gyűlések tartassanak és az egyházi szolgák között a tudományról és erkölcsökről tanácskozások tartassanak és határozatok hozassanak; a hol egy beszélvén, a többiek hallgassanak, és annak utánna az ítélet hozatal a többieket illesse; a mik igazak és erősek, azok még inkább megerősitessenek, a mik pedig gyengék és kevésbé ismeretesek, megerősitessenek és világosabban megmagyaráztassanak és az munkáltassék, hogy a tudománnyal az erkölcsök is megegyezzenek; mert hasztalan való a tanítás ott, a hol az Isten ígéje nincsen kedvességben azoknak gonoszsága miatt, kik nem rontásra, hanem építésre rendeltettek. Mert a mi mesterrünknek a Krisztusnak tanítványainak kell lennünk és oly gyümölcsöt teremnünk, mely által a mi menynevei atyánk dicsőitessék. Midőn tehát ezekről és más hasonló, a mi tanításunkat illető dolgokról tanácskozni tartozunk, buzdítlak és intlek titeket azon tekintélynél fogva, mely az egyház által reám bizatott, hogy Február 24-én mindnyájan minden mentegetőzés nélkül Tordára egybegyüljete. A kik pedig valamely ürügy alatt köteleességöket megtenni elmulasztják, az egyház szabályzata szerint szigoruan megfognak büntettetni. De mi azt reméljük, hogy ti az Istennek ígéje által felvilágosítatva és jó lelkiismeretötök tanubizonysága által ösztönöztetve önként telyesititek köteleességöteket, hogy általunk némi, Isten előtt kedves dolgok tétessenek.

Isten a dicsőségnek atyja világosítsa meg lelki szemeiket mind azoknak, kik az ő akaratát keresik, hogy az ő jó akaratában megnyogdhassunk. Amen.

Kolozsvárt Januar 28-án 1579.

Dávid Ferencz az Urban
Superintendensetek.

Közli Benczédi Gergely.